

Metamorfóza lékařských časopisů ve virtuálním prostředí

J. Potomková

Knihovna LF UP v Olomouci

jarmila.potomkova@upol.cz

Seminář „Proměny lékařských časopisů – tištěné nebo elektronické?“

Praha, NLK, 4.11.2010

Brainstorming

Charakteristika lékařských časopisů **online**
z pohledu:

- Knihovníka
- Uživatele
- Autora
- Nakladatele

Zahraníční zkušenosti

- **Mezinárodní tým odborníků**
 - California University, Los Angeles, USA
 - NHS Centre for Statistics in Medicine, Oxford, UK
- **Observační studie 2003 + 2005**
 - Srovnání obsahu tištěných a online verzí lékařských periodik
 - Základní soubor = **138 titulů s nejvyšším IF/2003**
 - **28** klinických oborů + vnitřní lékařství
 - Údaje dle SCI
 - Taxonomie a frekvence online příloh
 - 2003 vs. 2005
- Pediatrics 2007; 119:e53-e60.

Srovnání tištěných a online verzí 2003 vs. 2005

- Ze základního souboru **138** titulů náhodně vybráno **28** časopisů
- 2005: analyzovány tištěné i online verze březnových čísel 2003+2005

Články pouze online v % 2003 vs. 2005

- **28** časopisů
 - 1778 článků
 - Zvýšení „pouze online“ ze 2% (2003) na **7%** (2005)

2003 (%) 2005(%)

<i>Pediatrics</i>	30	36
<i>Circulation</i>	4	9
<i>N Engl J Med</i>	2	6
<i>Pain</i>	0	3
<i>Ann Emerg M</i>	5	0

BMJ (tisk – zkrácená verze)

původní práce 48 69

Online přílohy 2003 vs. 2005

○ **28** časopisů
15 titulů s
online
přílohami

5% nárůst
online
materiálů

- **Texty**, včetně technických příloh
- **Audiovizuální** materiály (tabulky, grafy, video, barevné obrázky)
- **Ostatní** vědecký obsah (citace, protokoly, soubory dat, edukační moduly, informace o recenzentech, autorech)

Online prvky v roce 2005 - %

Soubor 138 časopisů (1)

Podoba časopisu	%
Dostupnost online před vydáním tištěného čísla	57
PowerPoint (tabulky a grafy) pro prezentace	8
Vysvětlivky pro laickou veřejnost	1
Publikování pouze online	2
Testy celoživotního vzdělávání	9

Online prvky v roce 2005 - %

Soubor 138 časopisů (2)

Hypertextové odkazy na:	%
Seznam literatury z místa výskytu citace v textu	94
Abstrakt/fulltext v seznamu literatury	94
Podobné články	63
Databáze (např. MEDLINE)	53
Články citující daný článek	52
Jiné články daného autora	51

Online prvky v roce 2005 - %

Soubor 138 časopisů (3)

Elektronická komunikace:	%
Zasílání obsahů	82
Upozornění na článek kolegovi	67
Errata	35
Upozornění, že článek byl citován	23
Odpovědi na dopisy redakci	9

New England Journal of Medicine

Vlastní zkušenosti

Vychází od roku 1828 jako týdeník.

Online

- 1978-1992 do úrovně abstrakt
- od r. 1993- dosud v plnotextové podobě.
- Služby
 - listování v archivech obsahů, vyhledávání podle klíčových slov, přístup do 60 oborových kolekcí článků
 - kolekce jsou budovány od r. 1996 a články je možno filtrovat podle typologie (původní práce, review, kazuistiky apod.)
 - od r. 2006 jsou zpřístupňována klinická videa (NEJM videos in clinical medicine), multimediální výukové programy, diagnostické obrazové kvízy aj.
- Rozdíl mezi tištěnou a online verzí, institucionálním a individuálním předplatným.

Impakt faktor 2009 = 47,050

Závěry

- Počet „pouze online“ časopisů se zvyšuje, zatímco množství výlučně tištěných klesá
 - Struktura webových stránek je standardní, většina časopisů nabízí podobné funkční prvky
 - Tištěné časopisy prezentují na webu doplňkové materiály (přílohy)
 - Postupně se uplatňuje interaktivní potenciál WWW.
-

Slabé stránky studie?

Použitá a doporučená literatura

Schriger DL, Ouk S, Altman DG. The use of the world wide web by medical journals in 2003 and 2005: An observational study. *Pediatrics* 2007; 119: e56-e60. Volně dostupné.

Kiley R. Medical journals on the world wide web. *J R Soc Med* 1998;91: 154-156. Volně dostupné.

Tenopir C. et al. Medical faculty 's use of print and electronic journals: changes over time and in comparison with scientists. *J Med Libr Assoc* 2004;92(2): 233-241. Volně dostupné.
